Effeithiolrwydd Trefniadau Atal Twyll – Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan

Blwyddyn archwilio: 2020

Dyddiad cyhoeddi: Awst 2020

Cyfeirnod y ddogfen: 1932A2020-21

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Mae gan yr Archwilydd Cyffredinol ystod eang o swyddogaethau archwilio a chysylltiedig, gan gynnwys archwilio cyfrifon cyrff y GIG yng Nghymru, ac adrodd wrth y Senedd ar ddarbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran y modd y mae'r sefydliadau hynny wedi defnyddio eu hadnoddau. Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn gwneud ei waith gan ddefnyddio staff ac adnoddau eraill a ddarperir gan Swyddfa Archwilio Cymru, sy'n fwrdd statudol a sefydlwyd at y diben hwnnw ac i fonitro a chynghori'r Archwilydd Cyffredinol.

Archwilio Cymru yw'r enw torfol anstatudol ar gyfer Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru, sy'n endidau cyfreithiol ar wahân y mae ganddynt ill dau eu swyddogaethau cyfreithiol eu hunain fel a ddisgrifir uchod. Nid yw Archwilio Cymru yn endid cyfreithiol ac nid oes ganddo ef ei hun unrhyw swyddogaethau.

© Archwilydd Cyffredinol Cymru 2020

Ni chymerir unrhyw atebolrwydd gan yr Archwilydd Cyffredinol na staff Swyddfa Archwilio Cymru mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu gyflogai arall yn eu cymhwyster unigol, nac mewn perthynas ag unrhyw drydydd parti.

Os ceir cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer o ran trin ceisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd partïon perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. This document is also available in English.

Cynnwys

Mae'r Bwrdd Iechyd yn dangos ymrwymiad i atal twyll, mae ganddo drefniadau addas i roi cymorth i atal a chanfod twyll ac mae'n gallu ymateb yn briodol lle mae twyll yn digwydd.

Adroddiad cryno

Cefndir 4

Prif ganfyddiadau a meysydd ar gyfer gwella 5

Adroddiad manwl

Ein canfyddiadau 6

Atodiadau

Atodiad 1 – Adnoddau atal twyll 13

Atodiad 2 – Ymateb y rheolwyr 14

Adroddiad cryno

Cefndir

1 Ar 11 Mehefin 2019, cyhoeddodd yr Archwilydd Cyffredinol Trefniadau Atal Twyll yn Sector Cyhoeddus Cymru: Trosolwg ar gyfer y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus. Roedd yr adroddiad yn adolygiad disgrifiadol, lefel-uchel o'r trefniadau sy'n bodoli yn Llywodraeth Cymru, y GIG a llywodraeth leol (awdurdodau unedol yn unig), ac yn amlygu rhai negeseuon pwysig:

- mae colledion a achosir gan dwyll yn y sector cyhoeddus yn sylweddol. Mewn cyfnod o gyni, mae pob punt a gaiff ei cholli i dwyll yn bunt y gellid ei gwario ar wasanaethau cyhoeddus.
- mae twyll ar bob ffurf yn esblygu'n gyson, felly mae angen i fesurau atal twyll aros gyfuwch â'r twyllwyr.
- mae adnoddau a neilltuir i weithgarwch atal twyll yn amrywio'n eang ar draws y sector cyhoeddus yng Nghymru.

2 Yn dilyn cyhoeddi'r adroddiad, fe gymeradwyodd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus gynnig yr Archwilydd Cyffredinol i wneud gwaith pellach ar draws ystod o gyrff yn sector cyhoeddus Cymru i archwilio pa mor effeithiol yw trefniadau atal twyll yn ymarferol ac i wneud argymhellion ar gyfer gwella. Fe wnaed y gwaith hwn rhwng mis Rhagfyr 2019 a mis Chwefror 2020.

3 Ar 30 Gorffennaf 2020, cyhoeddodd yr Archwilydd Cyffredinol adroddiad cenedlaethol a oedd yn dwyn y teitl 'Gwella Ein Perfformiad' – Mynd i'r Afael â Thwyll yng Nghymru sy'n crynhoi canfyddiadau allweddol ein hadolygiad ledled Cymru. Nid yw'n rhoi disgrifiad manwl o'r trefniadau sydd ar waith mewn cyrff unigol, ond mae'n nodi ystod o gyfleoedd i wella trefniadau atal twyll ledled Cymru.

4 Er bod yr adroddiad cenedlaethol yn nodi mai trefniadau atal twyll y GIG yw'r rhai sydd wedi datblygu fwyaf ar draws y sector cyhoeddus, roedd yn nodi y ceir agenda heriol o hyd o safbwynt sicrhau bod trefniadau atal twyll yn addas ar gyfer y degawd nesaf oherwydd bod globaleiddio a dyfodiad technoleg ddigidol wedi creu risgiau newydd, a chyfleoedd newydd, i'r twyllwyr.

5 Mae'r adroddiad yn galw ar gyrff y GIG i'w hargyhoeddi eu hunain:

- bod adnoddau atal twyll yn cael eu pennu yn seiliedig ar asesiad o ffactorau risg lleol.
- bod asesiadau risg atal twyll yn cael eu hintegreiddio â threfniadau rheoli risg corfforaethol.
- bod strategaethau ar waith i wneud mwy o ddefnydd o ddadansoddeg data i atal a chanfod twyll.
- bod strategaethau ar waith i wella cydweithio o fewn y sector ac yn fwy eang ar draws ffiniau rhwng sectorau.

6 Mae'r adroddiad cryno hwn yn nodi ein hasesiad o drefniadau Bwrdd Iechyd Aneurin Bevan (y Bwrdd Iechyd) ar gyfer atal a chanfod twyll. Mae ein hasesiad yn seiliedig ar adolygiadau o ddogfennau, gan gynnwys papurau byrddau a phwyllgorau, a chyfweliadau gyda nifer fath o staff.

Prif ganfyddiadau a meysydd ar gyfer gwella

7 Canfu ein hasesiad fod y Bwrdd Iechyd yn dangos ymrwymiad i atal twyll, bod ganddo drefniadau addas i roi cymorth i atal a chanfod twyll a'i fod yn gallu ymateb yn briodol lle mae twyll yn digwydd. Caiff ein canfyddiadau allweddol o'r gwaith eu nodi mewn mwy o fanylder yn yr adran ganlynol o'r adroddiad hwn.

8 Wrth wneud y gwaith hwn, canfuom maes ar gyfer gwella (**Arddangosyn 1**). Dylai'r Bwrdd Iechyd fynd i'r afael â hyn ochr yn ochr â'r themâu a nodwyd yn yr adroddiad cenedlaethol. Mae ymateb rheolwyr y Bwrdd Iechyd i'r meysydd ar gyfer gwella ar gael yn **Atodiad 2**.

Arddangosyn 1: maes ar gyfer gwella i'r Bwrdd Ieched fynd i'r afael ag ef

Maes ar gyfer gwella
Capasiti staff atal twyll I1 Ystyried y capasiti Arbenigwyr Atal Twyll Lleol sy'n ofynnol i ddarparu adnoddau ar gyfer y lefelau gofynnol o waith rhagweithiol ac ymchwiliol, gan gynnwys hyfforddiant staff, a chynnwys cydnerthedd yn y tîm.

Ffynhonnell yr arddangosyn: Archwilio Cymru

Adroddiad manwl

Ein canfyddiadau

9 Mae'r tabl canlynol yn nodi'r meysydd ffocws o fewn ein gwaith a'n canfyddiadau.

Arddangosyn 2: meysydd gwaith a chanfyddiadau

Meysydd gwaith	Canfyddiadau
Fe wnaethom ystyried a yw'r haen uchaf yn dangos ymrwymiad i atal twyll ac yn darparu'r arweinyddiaeth angenrheidiol i frwydro yn erbyn twyll. Roeddem yn disgwyl gweld: • y Bwrdd/tîm gweithredol yn hybu ymrwymiad clir i beidio â goddef twyll o gwbl ac yn hyrwyddo gwaith atal twyll. • uwch arweinwyr yn mynd ati'n weithredol i hybu a rhaeadru diwylliant atal twyll. • dealltwriaeth ar draws y sefydliad cyfan am gyfrifoldebau am atal twyll a rhoi gwybod am dwyll tybiedig. • ymrwymiad sefydliadol i hyfforddiant ymwybyddiaeth o atal twyll a moeseg, gyda hyfforddiant atal twyll gorfodol priodol ac wedi'i dargedu ar gyfer yr holl staff.	Canfuom yr arfer da canlynol: • y Cyfarwyddwr Cyllid Gweithredol yw'r swyddog gweithredol ar y Bwrdd sy'n gyfrifol am atal twyll. Mae'r Cyfarwyddwr Cyllid yn mynd ati'n weithredol i hybu diwylliant atal twyll. • mae atal twyll yn eitem sefydlog ar agenda'r Pwyllgor Archwilio. • mae'r holl faterion sy'n gysylltiedig â thwyll yn cael eu trin fel blaenoriaeth gan y sefydliad, a cheir ymrwymiad eglur gan y Cyfarwyddwr Cyllid Gweithredol a Chadeirydd y Pwyllgor Archwilio • mae polisïau a strategaethau'n anfon neges gyson na fydd twyll yn cael ei oddef, ac y bydd pob cam yn cael ei gymryd i weithredu sancsiynau troseddol neu ddisgyblu yn erbyn cyflawnwyr. Mae'r Bwrdd Iechyd yn sicrhau bod llinellau cyfathrebu effeithiol rhwng y rhai sy'n gyfrifol am waith atal twyll, llwgrwobrwyo a llygredigaeth a grwpiau allweddol eraill o staff a rheolwyr allweddol eraill yn y sefydliad. • mae presenoldeb mewn hyfforddiant atal twyll yn orfodol a darperir hyfforddiant atal twyll fel rhan o hyfforddiant sefydlu.

Meysydd gwaith	Canfyddiadau
	• mae'r Arbenigwr Atal Twyll Lleol yn cynnal arolygon staff i werthuso lefel ymwybyddiaeth staff o bolisïau atal twyll. Mae hyn yn cynnwys contractwyr gofal sylfaenol yn ogystal â staff a gyflogir yn uniongyrchol gan y Bwrdd Iechyd. Caiff y canlyniadau eu gwerthuso a'u defnyddio i wella trefniadau atal twyll ac i fynd i'r afael â risgiau. • mae'r Bwrdd Iechyd yn rhoi cyhoeddusrwydd i achosion o dwyll a brofwyd a'r camau gweithredu a gymerwyd. Ni chanfuom unrhyw feysydd ar gyfer gwella:
Fe wnaethom ystyried a oes gan y sefydliad strwythur addas a digon o adnoddau medrus i atal a chanfod twyll. Roeddem yn disgwyl gweld: • Arbenigwr Atal Twyll Lleol dynodedig â chyfrifoldeb dynodedig am atal twyll a'r gallu i ddylanwadu ar lefel yr adnoddau atal twyll. • lefel briodol o staff atal twyll profiadol, hyfforddedig ac achrededig i gynnal ymchwiliadau a gwneud gwaith atal twyll. • eglurder o ran rolau, cyfrifoldebau a llinellau atebolrwydd o ran atal twyll.	Canfuom yr arfer da canlynol: • mae gan y Bwrdd Iechyd Arbenigwr Atal Twyll Lleol dynodedig, sydd â'r gallu i ddylanwadu ar lefel yr adnoddau atal twyll a ddynodir gan y Cyfarwyddwr Cyllid Gweithredol. • mae'r Bwrdd Iechyd yn cyflogi staff atal twyll achrededig a hyfforddedig, sy'n mynychu cyrsiau hyfforddi a datblygiad proffesiynol yn ôl y gofyn. • mae cyfradd cyfwerth ag amser cyflawn (CagAC) adnoddau atal twyll lleol am bob 1,000 o aelodau o staff yn 0.19 CagAC, sydd yr un fath â'r cyfartaledd ar gyfer GIG Cymru (0.19 CagAC), gweler **Atodiad 1**. • mae gan y Bwrdd Iechyd rolau a chyfrifoldebau atal twyll a ddisgrifir yn glir yn y Polisi Atal Twyll, Llwgrwobrwyo a Llygredigaeth. • mae gan yr Arbenigwr Atal Twyll Lleol a staff atal twyll fynediad at yr holl systemau, cofnodion ac adeiladau y mae eu hangen i wneud ei gwaith.

Meysydd gwaith	Canfyddiadau
• buddsoddiad mewn atal twyll yn seiliedig ar benderfyniadau gwybodus sy’n deillio o asesiad o’r risg o dwyll sy’n amlygu risgiau ac yn pennu’r adnoddau y mae eu hangen i fynd i’r afael â hwy. • Rhaglen flynyddol o waith atal twyll rhagweithiol (gwaith atal twyll) sy’n cwmpasu’r risgiau a nodir yn yr asesiad risg gydag amser wedi’i ddiogelu’n cael ei ddyrannu i waith rhagweithiol.	• mae buddsoddiad mewn gwaith atal twyll yn seiliedig ar ddyraniadau adnoddau presennol a gwerthusiad o risg. • mae’r Arbenigwr Atal Twyll Lleol yn cwblhau Offeryn Hunanadolygu (SRT) Awdurdod Atal Twyll y GIG yn flynyddol. • mae gan y Bwrdd Iechyd gynllun atal twyll blynyddol, sy’n nodi’r gyfran o ddiwrnodau a ddyrennir i waith atal twyll rhagweithiol. Canfuom y maes canlynol ar gyfer gwella: • er bod lefelau staffio yr un peth â’r cyfartaledd ar gyfer Cymru, dim ond 2.6 CagAC yw lefelau staffio. Pe bai lefel y gwaith ymchwiliol yn cynyddu, neu pe bai unrhyw aelod o staff yn absennol, gallai hyn effeithio ar y gallu i gyflawni’r lefel gytunedig o waith atal twyll rhagweithiol. • yn ystod 2018-2019, darparwyd hyfforddiant atal twyll ar gyfer 1,758 o aelodau o staff, sy’n cyfateb i oddeutu 13% o weithlu’r Bwrdd Iechyd.
Fe wnaethom ystyried a oes gan y sefydliad fframwaith polisi cadarn i ategu trefniadau atal twyll effeithiol. Roeddem yn disgwyl gweld: • strategaeth/polisi atal twyll sy’n nodi dull y sefydliad o reoli risgiau o dwyll ac sy’n diffinio cyfrifoldebau penodol am atal twyll.	Canfuom yr arfer da canlynol: • mae gan y Bwrdd Iechyd Bolisi Atal Twyll, Llwgrwobrwyo a Llygredigaeth cyfredol. Mae’r polisi’n cynnwys cynllun ymateb i atal twyll. • craffwyd ar y polisi ac fe’i cymeradwywyd gan Arbenigwr Atal Twyll Lleol y Bwrdd Iechyd, uwch reolwyr a’r Pwyllgor Archwilio. • mae’r Cyfarwyddwr Cyllid a’r Pwyllgor Archwilio’n monitro cydymffurfiaeth â’r polisi’n rheolaidd.

Meysydd gwaith	Canfyddiadau
• Cod Ymddygiad sy'n nodi ymddygiadau derbyniol a sut i roi gwybod am wrthdaro buddiannau a'i reoli. • trefniadau cadarn ar gyfer chwythu'r chwiban sy'n nodi mecanweithiau ar gyfer rhoi gwybod am dwyll. • cofrestrau o roddion a lletygarwch sy'n cael eu cynnal. • sgrinio cyn cyflogi.	• mae gan y Bwrdd Iechyd God Ymddygiad priodol, a pholisïau chwythu'r chwiban a seiberddiogelwch gyda phrosesau adolygu ac adnewyddu wedi'u sefydlu. • mae gan y Bwrdd Iechyd drefniadau priodol i gynnal ac adolygu cofrestrau o fuddiannau, rhoddion a lletygarwch. • mae gan y Bwrdd Iechyd drefniadau i sicrhau bod yr holl staff newydd yn cael gwiriadau cyn cyflogi cyn eu bod yn dechrau cyflogaeth yn y sefydliad. Ni chanfuom unrhyw feysydd ar gyfer gwella.
Fe wnaethom ystyried a oes gan y sefydliad asesiad effeithiol o'r risg o dwyll ynghyd ag ymatebion priodol i faterion sy'n dod i'r amlwg. Roeddem yn disgwyl gweld: • asesiadau rheolaidd a chynhwysfawr o'r risg o dwyll yn cael eu trafod a'u cytuno gydag uwch arweinwyr a'r Pwyllgor Archwilio. • asesiadau o'r risg o dwyll yn cael eu cynnwys fel rhan o fframwaith rheoli risg cyffredinol y sefydliad. • y risg o dwyll yn cael ei gynnwys yn nyluniad systemau i leihau i'r eithaf y cyfleoedd ar gyfer twyll.	Canfuom yr arfer da canlynol: • mae'r Bwrdd Iechyd yn cwblhau Offeryn Hunanadolygu Awdurdod Atal Twyll y GIG yn flynyddol. • mae cynlluniau gwaith blynyddol yn seiliedig ar gudd-wybodaeth a gafwyd ac a nodwyd, adolygiad o achosion sy'n mynd rhagddynt, atgyfeiriadau a blaenoriaethau ar gyfer gwaith rhagweithiol a nodwyd ledled Cymru. Mae lefelau adnoddau atal twyll yn gymesur â lefel y risg a nodwyd. Mae mesurau i liniaru effeithiau risgiau a nodwyd wedi'u cynnwys yn y cynllun gwaith, sy'n cael ei gymeradwyo gan y Pwyllgor Archwilio. • mae polisïau a gweithdrefnau papur yn cael eu prawf-fesur o safbwynt twyll gan ddefnyddio canllawiau a gyhoeddwyd gan Awdurdod Atal Twyll y GIG. Mae'r Arbenigwr Atal Twyll Lleol yn adolygu polisïau ac yn cynnig newidiadau lle ystyrir bod hynny'n angenrheidiol.

Meysydd gwaith	Canfyddiadau
	• mae'r risg o dwyll wedi'i chynnwys fel rhan o fframwaith rheoli risg cyffredinol y sefydliad. Ni chanfuom unrhyw feysydd ar gyfer gwella:
Fe wnaethom ystyried a yw amgylchedd rheolaeth fewnol y sefydliad yn ategu trefniadau effeithiol ar gyfer atal a chanfod twyll. Roeddem yn disgwyl gweld: • rheolaethau mewnol yn cael eu dylunio a'u profi i fynd i'r afael â risgiau o dwyll a ganfuwyd a helpu i atal twyll rhag digwydd. • adolygiadau archwilio mewnol o'r risgiau o dwyll a phrofi rheolaethau sydd wedi'u bwriadu i atal a chanfod twyll. • y sefydliad yn gweithredu ar argymhellion i gryfhau rheolaethau os ceir nad yw rheolaethau mewnol yn gweithredu cystal ag a fwriadwyd a gwersi'n cael eu dysgu o ddigwyddiadau o dwyll. • y sefydliad yn defnyddio ymarferion paru data i ddilysu data a chanfod gweithgarwch a allai fod yn dwyllodrus.	Canfuom yr arfer da canlynol: • mae tîm Archwilio Mewnol y Bwrdd Iechyd yn adolygu risgiau o dwyll ac yn profi rheolaethau sydd wedi'u bwriadu i atal a chanfod twyll fel rhan o'i raglen waith flynyddol. Mae gwybodaeth a chudd-wybodaeth yn cael ei rhannu gyda gwasanaethau atal twyll lleol yn unol â'r protocol rhannu gwybodaeth y cytunwyd arno. • mae'r Bwrdd Iechyd yn gweithredu ar argymhellion i gryfhau rheolaethau os ceir nad yw rheolaethau mewnol yn gweithredu cystal ag a fwriadwyd ac i ddysgu gwersi o ddigwyddiadau o dwyll. • mae'r Bwrdd Iechyd yn cyfranogi yn ymarfer paru data'r Fenter Twyll Genedlaethol, gwiriadau dilysu ar ôl taliadau gofal sylfaenol a gwiriadau lleol eraill (megis y gyflogres). • mae'r Arbenigwr Atal Twyll Lleol yn cydweithio'n agos gyda chydweithwyr yn yr adrannau cyllid a chaffael, gan roi cyngor parhaus a chynnal gwerthusiad parhaus o'r potensial ar gyfer twyll. • mae'r Bwrdd Iechyd yn cymryd rhan yn yr Ymarfer Cenedlaethol ar gyfer Twyll Caffael.

Meysydd gwaith	Canfyddiadau
	• mae'r Bwrdd Iechyd yn defnyddio meddalwedd rheoli achosion i gofnodi'r holl wendidau mewn systemau a ganfuwyd o ganlyniad i ymchwiliadau a/neu ymarferion atal a chanfod rhagweithiol. Un o'r agweddau pwysig ar y meddalwedd hwn yw cofnodi gwersi a ddysgwyd. • mae'r Tîm Atal Twyll yn defnyddio dadansoddeg data fel rhan o'u gweithgareddau gweithredol. Mae hyn yn cynnwys amlygu allanolion trwy gloddio data, adroddiadau drwy eithriad a thueddiadau a dadansoddi, yn enwedig mewn perthynas â phatrymau hawlio contractwyr gofal sylfaenol.
Fe wnaethom ystyried a oes gan y sefydliad ymateb priodol i dwyll. Roeddem yn disgwyl gweld: • cynllun cynhwysfawr ar gyfer ymateb i dwyll sy'n nodi trefniadau eglur ar gyfer rhoi gwybod am honiadau o dwyll ac ymchwilio iddynt. • camau gweithredu i sicrhau bod honiadau o dwyll yn cael eu hasesu a gweithdrefnau wedi'u dogfennu ar gyfer cynnal ymchwiliadau i dwyll.. • ymchwiliadau sy'n dilyn arfer proffesiynol priodol ac sy'n gyson â'r cynllun ymateb i dwyll. • ystyriaeth i'r ystod lawn o sancsiynau sydd ar gael, a cheisio canlyniad sy'n gwneud iawn (er enghraifft adfer arian ac asedau) lle y bo'n briodol.	Canfuom yr arfer da canlynol: • mae cynllun atal twyll y Bwrdd Iechyd (sydd wedi'i gynnwys yn y Polisi Atal Twyll, Llwgrwobrwyo a Llygredigaeth) yn dilyn arfer gorau fel a gynghorir gan Awdurdod Atal Twyll y GIG. • mae staff cymwysedig yn ymchwilio i bob achos o dwyll tybiedig, yn unol â'r Cynllun Ymateb i Dwyll. Mae deilliannau ymchwiliadau'n cael eu gwneud yn hysbys i'r Pwyllgor Archwilio ac i Awdurdod Atal Twyll y GIG. • mae'r Bwrdd Iechyd yn defnyddio'r ystod lawn o sancsiynau sydd ar gael (camau disgyblu staff, achosion sifil ac achosion troseddol) ac yn ceisio adfer arian lle mae gwneud hynny'n briodol ac yn gost-effeithiol. • caiff yr holl ymchwiliadau eu dogfennu ar feddalwedd rheoli achosion. Mae gwersi o dwyll yn cael eu rhannu gyda staff priodol i'w rhoi ar waith a gweithredu newidiadau i systemau a gweithdrefnau lle y bo'n briodol. • mae'r Bwrdd Iechyd yn cysylltu'n rhagweithiol ac yn rheolaidd â sefydliadau ac asiantaethau eraill megis Gwasanaethau Cyfreithiol a Risg y GIG, yr

Meysydd gwaith	Canfyddiadau
• system rheoli achosion briodol i gofnodi a monitro cynnydd achosion posibl o dwyll. • cydweithio gyda phartneriaid allanol i fynd i'r afael â thwyll.	heddlu, Gwasanaethau Mewnfudo'r Swyddfa Gartref, awdurdodau lleol, a chyrff rheoleiddio a phroffesiynol i roi cymorth i atal twyll, llwgrwobrwyo a llygredigaeth. Gellir prynu gwasanaethau arbenigol gan Awdurdod Atal Twyll y GIG lle y bo angen. Ni chanfuom unrhyw feysydd ar gyfer gwella.
Fe wnaethom ystyried a oes gan y sefydliad drefniadau adrodd a chraffu priodol i sicrhau bod ei ddiwylliant a'i fframwaith atal twyll yn gweithredu'n effeithiol. Roeddem yn disgwyl gweld: • cofnod yn cael ei gadw o golledion a gafwyd o ganlyniad i dwyll ac a adferwyd. • y Pwyllgor Archwilio'n defnyddio dull rhagweithiol i atal twyll ac yn hybu diwylliant gwrth-dwyll effeithiol. • y Pwyllgor Archwilio'n herio ac yn adolygu gwaith atal twyll, ac yn sicrhau ei fod yn cyflawni ei ddyletswyddau mewn perthynas ag atal twyll.	Canfuom yr arfer da canlynol: • mae'r Bwrdd Iechyd yn cynnal cofnod o golledion a gafwyd o ganlyniad i dwyll ac a adferwyd. • mae atal twyll yn eitem sefydlog ar agenda'r Pwyllgor Archwilio, ac mae'r Pwyllgor Archwilio'n hyrwyddo diwylliant atal twyll. • caiff y cynllun blynyddol ei gyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio ynghyd ag adroddiadau rheolaidd ar gynnydd o ran cyflawni'r rhaglen waith flynyddol, ynghyd â risgiau o dwyll a ganfuwyd a chamau gweithredu i'w lleihau i'r eithaf. • cynhyrchir diweddariadau ar achosion ar gyfer sesiwn breifat y Pwyllgor Archwilio sy'n nodi'r achos, ei statws, ac arian/asedau a adferwyd. Ni chanfuom unrhyw feysydd ar gyfer gwella.

Atodiad 1

Adnoddau atal twyll

Mae'r arddangosyn canlynol yn nodi nifer yr adnoddau Arbenigwyr Atal Twyll Lleol am bob 1,000 o aelodau o staff.

Arddangosyn 3: nifer yr adnoddau Arbenigwyr Atal Twyll Lleol am bob 1,000 o aelodau o staff (mewn trefn o'r uchaf i'r lleiaf)

	AATLI CagAC	Cyfanswm staff yn y sefydliad	AATLI CagAC am bob 1,000 o aelodau o staff (cyfrif pennau)
Addysg a Gwella Iechyd Cymru[1]	0.2	280	0.71
Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru	2.0	3,535	0.57
Bwrdd Iechyd Addysgu Powys[2]	1.2	2,286	0.52
Bwrd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg[2]	2.6	11,944	0.22
Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda	2.0	10,032	0.20
Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan	2.6	13,659	0.19
GIG Cymru (cyfartaledd)	**18.2**	**94,614**	**0.19**
Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe[2]	2.2	12,962	0.17
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	2.9	18,491	0.16
Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru[1]	0.3	1,903	0.16
Ymddiriedolaeth GIG Prifysgol Felindre[1]	0.4	4,411	0.16
Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro[1]	1.8	15,111	0.12

[1] Mae Tîm AATLI Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro hefyd yn darparu gwasanaethau ar gyfer Addysg a Gwella Iechyd Cymru, Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru ac Ymddiriedolaeth GIG Prifysgol Felindre trwy Gytundeb Lefel Gwasanaeth blynyddol.

[2] Mae Tîm AATLI Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe hefyd yn darparu gwasanaethau ar gyfer Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg a Bwrdd Iechyd Addysgu Powys trwy Gytundeb Lefel Gwasanaeth blynyddol.

Ffynhonnell: Awdurdod Atal Twyll GIG Cymru, Adroddiad Perfformiad Gweithredol 2019-20 (Chwarter 3), a Chyfrif Pennau StatsCymru ar 30 Medi 2019 (wedi'i ddethol o system Cofnodion Staff Electronig y GIG).

Atodiad 2

Ymateb y rheolwyr

Mae’r tabl canlynol yn nodi ymateb rheolwyr y Bwrdd Iechyd i’r meysydd ar gyfer gwella (i’w fewnosod ar ôl i’r adroddiad ac ymateb y rheolwyr gael eu hystyried gan y Pwyllgor Archwilio).

Arddangosyn 4: ymateb y rheolwyr

Cyf	Maes ar gyfer gwella	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol
I1	Capasiti staff gwrth-dwyll: ystyried y capasiti Arbenigol Gwrth-dwyll Lleol sydd ei angen i ariannu'r lefelau gofynnol o waith rhagweithiol ac ymchwiliol, gan gynnwys hyfforddiant staff, a meithrin cydnerthedd i'r tîm.	Ystyriwyd yr argymhelliad ac ni ystyriwyd bod angen unrhyw welliant ar hyn o bryd, yn ychwanegol at y trefniadau presennol. Penodwyd LCFS newydd ar 4 Tachwedd 2019 ac mae'n rhan o gynllunio olyniaeth. Y ddarpariaeth arfaethedig gwrth-dwyll y Bwrdd Iechyd yw 2.8 WTE, sydd ar waith ac a ystyrir yn ddigonol i gyflawni'r cynllun gwaith y cytunwyd arno (535 diwrnod).	Cwblhawyd	Cyfarwyddwr Cyllid a Pherfformiad a Pennaeth Gwasanaethau Gwrth-dwyll.

Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru
Gwefan: www.archwilio.cymru

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.